

With funding from

 Austrian
Development
Cooperation

Gender Budget Watchdog Network

for a gender equal region

SWEDISH INTERNATIONAL
DEVELOPMENT COOPERATION AGENCY

Gender Budget Watchdog Network in Albania, Bosnia and Herzegovina, Kosovo, North Macedonia, Montenegro, Serbia, Republic of Moldova

RAPORT DE ANALIZĂ A FINANȚĂRII PUBLICE A PARTIDELOR POLITICE PENTRU PROMOVAREA ȘI ÎNCURAJAREA PARTICIPĂRII FEMEILOR ȘI TINERILOR

Autoare:

Anna SUSARENCO, consultantă independentă

Eugenia IURCO, expertă gender

Chișinău, 2022

With funding from

 Austrian
Development
Cooperation

Gender Budget Watchdog Network in Albania, Bosnia and Herzegovina, Kosovo, North Macedonia, Montenegro, Serbia, Republic of Moldova

Declarație de declinare a responsabilității

Acest document a fost întocmit cu sprijinul financiar al Agenției Austriece pentru Dezvoltare și Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională, Sida. Conținutul acestui raport este exclusiv responsabilitatea autoarelor și Asociației obștești "Comunități în Acțiune" și nu împărtășește sau reflectă neapărat punctele de vedere și interpretările Agenției Austriece pentru Dezvoltare și Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională, Sida.

With funding from

Gender Budget Watchdog Network in Albania, Bosnia and Herzegovina, Kosovo, North Macedonia, Montenegro, Serbia, Republic of Moldova

Cuprins

INTRODUCERE	4
METODOLOGIE	4
CONSTATĂRI	6
Cadrul legal privind promovarea femeilor și tinerilor în procesele politic și electoral în Republica Moldova	6
Utilizarea alocațiilor de la bugetul de stat de către partidele politice pentru promovarea femeilor și tinerilor	7
Opiniile respondenților și respondentelor privind finanțarea partidelor politice și participarea femeilor tinerilor în procesele politic și electoral	10
RECOMANDARI.....	12
Pentru Partidele Politice:.....	12
Pentru Organizațiile de femei și organizațiile de tineret ale partidelor politice:.....	13
Pentru Comisia Electorală Centrală:.....	13
Pentru Agenția Servicii Publice:	14

INTRODUCERE

Mai multe studii și cercetări în domeniul egalității de gen realizate la nivel internațional relevă că inegalitatea de gen în procesul politic și electoral rămâne încă o problemă majoră în toate țările lumii. În ciuda faptului că reprezintă mai mult de 50% din populația lumii, femeile continuă să aibă mai puțin acces în comparație cu bărbații la oportunități și resurse de conducere politică la toate nivelurile de guvernare. Chiar dacă reprezentarea echilibrată de gen este crucială într-o democrație, femeile rămân subreprezentate în funcțiile publice. Spre exemplu, reprezentarea femeilor în parlamentele naționale este actualmente de doar 26,4% la nivel global și de 31,2 % în Europa¹. Participarea egală a femeilor la luarea deciziilor nu este doar o cerință de justiție sau democrație, ci o condiție prealabilă necesară pentru ca interesele femeilor să fie luate în considerare. Obstacolele financiare sunt adesea identificate ca un factor major în calea atingerii egalității de gen în politică. Având în vedere importanța tot mai mare a subvențiilor de stat ca sursă de venit pentru partidele politice, mai multe țări au introdus politici care leagă finanțarea partidelor de promovarea egalității de gen în reprezentarea politică².

În Republica Moldova, legislația națională a suportat modificări substanțiale în ultimii ani, în special prin adoptarea a două instrumente importante pentru asigurarea egalității de gen în procesele politice și electorale. Din 2016 partidele politice sunt obligate să asigure cotă minimă de reprezentare de 40% pentru ambele sexe în organele de conducere și reprezentarea femeilor și bărbaților în listele de candidați la alegeri fără discriminare pe criteriul de sex. De asemenea, în 2018 și 2019 au fost îmbunătățite prevederile legale privind finanțarea partidelor politice în scopul promovării și încurajării participării femeilor și tinerilor în procesele politic și electoral. Cu toate acestea, nu există analize care să reflecte cum alocațiile de la bugetul de stat sunt utilizate de către partidele politice pentru promovarea și încurajarea participării femeilor și tinerilor și care este impactul acestora asupra acestor grupuri și ce efecte au asupra participării și reprezentării femeilor și tinerilor.

În cadrul proiectului GBWN "Rețeaua de monitorizare a bugetelor sensibile la gen în Balcanii de Vest și Republica Moldova" implementat de către IP Keystone Moldova cu suportul financiar al Agenției Austriece pentru Dezvoltare și Agenției suedeze pentru dezvoltare și cooperare internațională, AO "COMUNITĂȚI ÎN ACȚIUNE" a realizat inițiativa "Reducerea decalajului de gen în finanțarea publică a partidelor politice". Scopul acestei inițiative a fost analiza implementării în practică a prevederilor legale privind partidele politice, ce țin de distribuirea alocațiilor anuale de la bugetul de stat pentru promovarea și încurajarea participării femeilor (20%) și tinerilor (10%) în procesele politice și electorale.

METODOLOGIE

Obiectul monitorizării îl constituie partidele politice active și în special cele reprezentate în Parlament, care beneficiază de subvenții de stat. Metoda principală utilizată în realizarea acestui raport a fost analiza de gen a cheltuielilor partidelor politice din subvențiilor de la bugetul de stat pentru finanțarea partidelor politice în scop de promovare a femeilor și tinerilor. Cercetarea a presupus analiza de birou a rapoartelor Comisiei Electorale Centrale (CEC) și ale societății civile, expedierea cererilor de acces la informații de interes public către partidele politice și CEC, sondajul partidelor politice pe bază de chestionar online și realizarea discuțiilor de tip focus-grup cu reprezentanții partidelor politice în perioada aprilie-iunie 2022. În cadrul sondajului au participat 175

¹ Datele Organizației Globale a Parlamentelor Naționale, August 2022 (UIP) <https://data.ipu.org/women-averages>

² Magnus Ohman. Gender-targeted Public Funding for Political Parties: A comparative analysis. IDEA, 2018

With funding from

Gender Budget Watchdog Network in Albania, Bosnia and Herzegovina, Kosovo, North Macedonia, Montenegro, Serbia, Republic of Moldova

de persoane din care 91,4% femei, din următoarele grupuri de vârstă: 18-35 ani - 17,8%; 35-60 ani – 75,9 %; 60 + - 6.3%. La focus-grupuri au participat 65 de persoane, din care 93,8% femei, reprezentând partidele politice care au acceptat participarea (Partidul Acțiune și Solidaritate (Organizația de Femei și Organizația de Tineret), Partidul Democrat din Moldova, Partidul Ecologilor și Platforma Demnitate și Adevăr).

Limitările cercetării:

Din cele 4 partide politice reprezentate în Parlament vizate în cadrul inițiativei, doar un singur partid, Partidul Acțiune și Solidaritate, a răspuns solicitărilor Asociației obștești "Comunități în Acțiune" și a oferit informațiile solicitate în cererea de acces la informații de interes public, celelalte solicitări adresate partidelor politice (ȘOR, Comuniștilor și Socialiștilor) au rămas fără răspuns. În același timp, CEC nu deține date dezagregate pe sexe și pe vârste în privința membrilor de partid, ceea ce a împiedicat aplicarea unor tehnici specifice de analiză de gen a beneficiarilor alocațiilor de la bugetul de stat destinat participării femeilor și tinerilor.

CONSTATĂRI

Cadrul legal privind promovarea femeilor și tinerilor în procesele politic și electoral în Republica Moldova

Republica Moldova și-a asumat angajamente internaționale și naționale în vederea promovării egalității de gen și abilitării femeilor, prin ratificarea diferitor convenții internaționale (de exemplu, Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW) și Protocolul opțional, Convenția de la Istanbul) și prin Acordul de asociere Uniunea Europeană - Republica Moldova. Din 2006, după adoptarea Legii 5/2006 privind asigurarea egalității de șanse între bărbați și femei, au fost implementate o serie de măsuri menite să contribuie la asigurarea egalității de gen. De asemenea, Republica Moldova a devenit una din cele peste 30 de țări la nivel mondial, care a inclus prevederi formale în legislație, conform cărora finanțarea partidelor politice de la Bugetul de stat este corelată cu anumit nivel stabilit de egalitate între candidații aleși în cadrul alegerilor parlamentare și locale.

Începând cu 2016, partidele politice din Republica Moldova sunt obligate să contribuie la asigurarea egalității de drepturi și de șanse între membrii săi femei și bărbați, respectând o cotă minimă de reprezentare de 40% pentru ambele sexe la: a) asigurarea reprezentării în organele de conducere; b) reprezentarea femeilor și bărbaților în listele de candidați fără discriminare după criteriul de sex³.

În 2018 și 2019 au fost efectuate modificări legale importante din perspectivă de gen, privind finanțarea partidelor politice și în special a distribuirii cotei procentuală a alocațiilor de la bugetul de stat, pe care partidele politice au dreptul să le primească prin intermediul Comisiei Electorale Centrale. Potrivit noilor prevederi, cuantumul alocațiilor aprobat în legea bugetară anuală (cota procentuală constituind 0,1% din veniturile bugetului de stat, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație) se distribuie după cum urmează:

³ Legea 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, art. 7

- a) 30% – partidelor politice proporțional cu performanțele obținute în alegerile parlamentare;
- b) 30% – partidelor politice proporțional cu performanțele obținute în alegerile locale generale;
- c) 15% – partidelor politice proporțional cu performanțele obținute în alegerile prezidențiale;
- d) 7,5% – partidelor politice proporțional cu femeile alese efectiv în cadrul alegerilor parlamentare;
- e) 7,5% – partidelor politice proporțional cu femeile alese efectiv în cadrul alegerilor locale;
- f) 5% – partidelor politice proporțional cu tinerii aleși efectiv în cadrul alegerilor parlamentare;
- g) 5% – partidelor politice proporțional cu tinerii aleși efectiv în cadrul alegerilor locale.”⁴

În același timp, 20% din valoarea alocațiilor anuale de la bugetul de stat pentru partidele politice vor fi utilizate în scopul promovării și încurajării participării femeilor în procesele politic și electoral, iar 10% din valoarea alocațiilor primite vor fi utilizate pentru promovarea și încurajarea tinerilor în procesele politic și electoral. În cazul partidelor politice în care există organizații ale femeilor și ale tinerilor, aceste fonduri vor fi gestionate de organizațiile în cauză.”⁵ O modificare importantă pentru responsabilizarea partidelor politice în vederea utilizării alocațiilor conform noilor prevederi legale, este majorarea valorii amenzilor/sanctiunilor aplicate pentru încălcarea prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice/campaniilor electorale/grupurilor de inițiativă⁶.

⁴ Legea nr 294/2007 privind partidele politice, art. 27

⁵ Legea nr 294/2007 privind partidele politice, art. 28

⁶ Mariana Focșa. Raportului ”Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2021”. Promo-LEX, 2022

În acest context, modificarea cadrului legal a condus la progrese considerabile privind promovarea femeilor în procesele politice și electorale. Astfel, în 2021 s-a înregistrat cea mai mare pondere a femeilor candidate la funcția de deputată – 46,7%⁷. Odată cu sporirea numărului de candidate pe listele electorale a crescut și numărul femeilor alese ca deputate: cu aproximativ 12% mai multe în comparație cu alegerile din 2019 și cu 16% mai multe decât în alegerile din 2014. Parlamentul legislaturii a XI-a, format ca urmare a alegerilor anticipate din 11 iulie 2021, are un număr record de femei deputate în istoria Parlamentului Republicii Moldova: 40 de mandate aparțin femeilor, ceea ce reprezintă 39,6% din totalul mandatelor legislative⁸.

Pe de altă parte, ponderea femeilor primare a crescut doar cu 2% după alegerile locale din 2019. La alegerile locale generale, 21,83 % dintre femei au fost alese în calitate de primare. După alegerile locale generale din 2019 s-a înregistrat cel mai mare număr de femei consiliere alese. Rezultatele alegerilor locale generale arată că, 27,08% dintre femei au fost alese în funcție de membre a consiliului raional/municipal, înregistrând o creștere cu 10% față de alegerile precedente. La nivel local au fost alese 36,5% dintre femei consiliere, ceea ce reprezintă o creștere cu circa 6%⁹.

Sursele de finanțare ale partidelor politice și utilizarea acestora de către partidele politice au un impact major asupra promovării femeilor și tinerilor. În Republica Moldova, partidele politice sunt finanțate din următoarele surse: cotizații de membru de partid, donații de la persoane fizice și juridice, subvenții de la bugetul de stat, precum și alte venituri legal obținute¹⁰. Potrivit raportului Promo-LEX, principala sursă de finanțare a

partidelor politice în anul 2021 au fost subvențiile de la bugetul de stat (70%), urmate de donațiile persoanelor fizice și juridice (27%), cotizațiile de membru de partid (3%), veniturile din activitatea economică (2%) și donațiile materiale (1%)¹¹. Potrivit datelor CEC pentru anul 2021, drept sursă de finanțare sub formă de cotizații de membru de partid a fost raportată de către 15 partide politice, iar alte 34 de partide politice au indicat că nu au avut finanțare sub formă de cotizații de membru de partid¹².

Utilizarea alocațiilor de la bugetul de stat de către partidele politice pentru promovarea femeilor și tinerilor

În primul semestru al anului 2022, potrivit datelor CEC, doar 28 de partide politice, din totalul de 55 de partide politice înregistrate la Agenția Servicii Publice, au beneficiat de subvenții de la bugetul de stat în valoare totală de peste 19,3 milioane MDL. Din această sumă, 5,8 milioane lei urmau să fie planificați și utilizați pentru promovarea și încurajarea participării femeilor și tinerilor în procesul politic și electoral. Doar 4 partide politice (14,3%) dintre cele 28 care au beneficiat de subvenții de la bugetul de stat în primul semestru al anului 2022 au raportat utilizarea resursele financiare cu destinație specială pentru acțiuni de promovare și încurajare a participării femeilor și tinerilor în limita de 10% și 20% conform prevederilor legale¹³. Constatăm că jumătate din partidele care au beneficiat de subvenții de la bugetul de stat, nu au raportat cheltuieli pentru promovarea și încurajarea participării femeilor și tinerilor și fiecare al treilea partid a raportat cheltuieli mai mici decât cotele speciale de 10% și, respectiv, 20% prevăzute de

⁷ Raportul de țară în domeniul egalității de gen în Republica Moldova. Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare, 2021

⁸ Alegeri parlamentare anticipate 2021. Analiza de gen. CEC și CICDE, 2021

⁹ Analiza din perspectiva egalității de gen a alegerilor locale generale din 20 octombrie 2019. CEC, 2020

¹⁰ Legea nr 294/2007 privind partidele politice, art. 25

¹¹ Mariana Focșa. Raportului "Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2021". Promo-LEX, 2022

¹² Raport pentru anul 2021 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale. CEC, 2022

¹³ Comunicat de presă CEC din 10.08.2022.

https://a.cec.md/ro/doar-4-partide-politice-dintre-cele-care-au-beneficiat-2781_102553.html

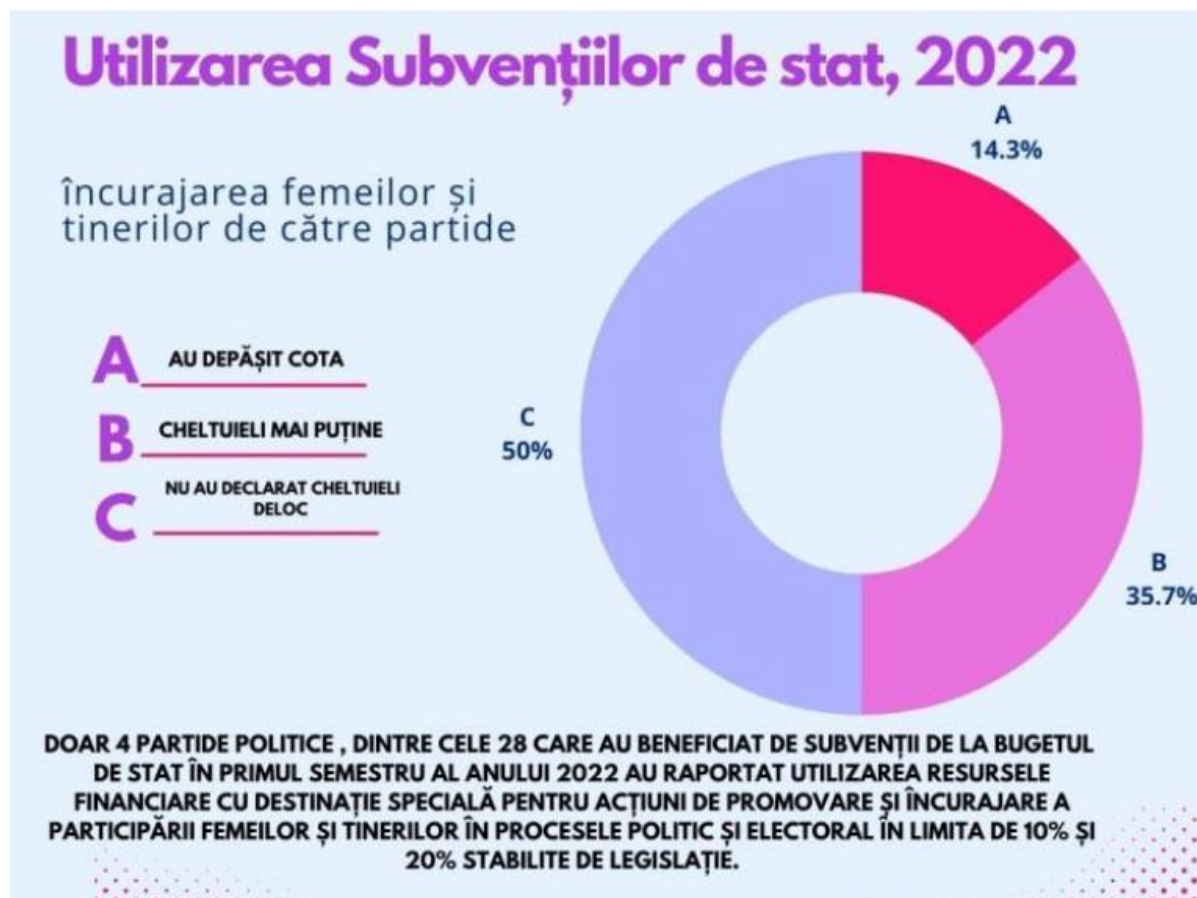
lege și doar 14% din partide au depășit cotele respective. În rezultat, circa un milion de lei care urma să fie utilizat pentru promovarea femeilor și tinerilor, nu fusese încă valorificat conform destinației.

În comunicatul de presă din 10 august 2022, CEC atrage atenția că partidele politice care nu au atins cotele speciale de 10% și, respectiv, 20% prevăzute de lege, au posibilitatea să recupereze carențele și să atingă aceste cote în al doilea semestru din 2022. Dacă aceste norme nu vor fi respectate sau sursele financiare prevăzute pentru promovarea participării femeilor și tinerilor în procesul politic și electoral vor fi utilizate în alte scopuri, va fi examinată

oportunitatea inițierii proceduri contravenționale. Pedepșa pentru aceste încălcări este în mărime de la 180 la 300 unități convenționale și se aplică persoanelor cu funcție de răspundere din cadrul partidului politic.

Analiza rapoartelor prezentate de către partidele politice către CEC denotă lipsă de transparență și de utilizare conform destinației a subvențiilor de la bugetul de stat alocate pentru promovarea și încurajarea participării femeilor și tinerilor în procesele politic și electoral în cadrul mai multor partide politice. Această situație poate fi vizualizată în cele trei diagrame de mai jos, realizate de către Asociația obștească "Comunități în Acțiune".

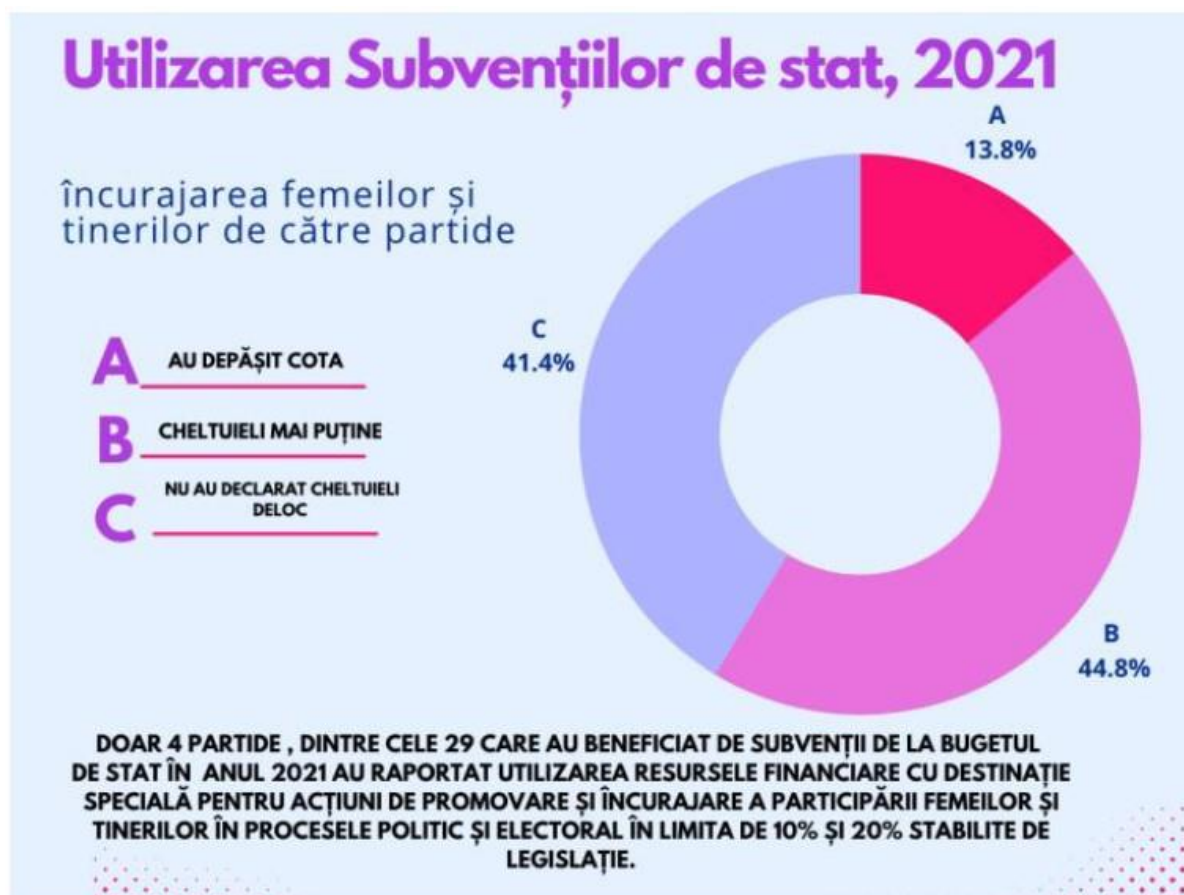
Diagrama 1. Utilizarea de către partidele politice a subvențiilor de la bugetul de stat pentru promovarea femeilor și tinerilor, Semestrul I, 2022

În cursul anului 2021 utilizarea resurselor financiare cu destinație specială pentru acțiuni de promovare și încurajare a participării femeilor și tinerilor în procesele electoral și politic a înregistrat, de asemenea, rezultate proaste. Astfel, 41,4% din partidele politice beneficiare de alocații de la

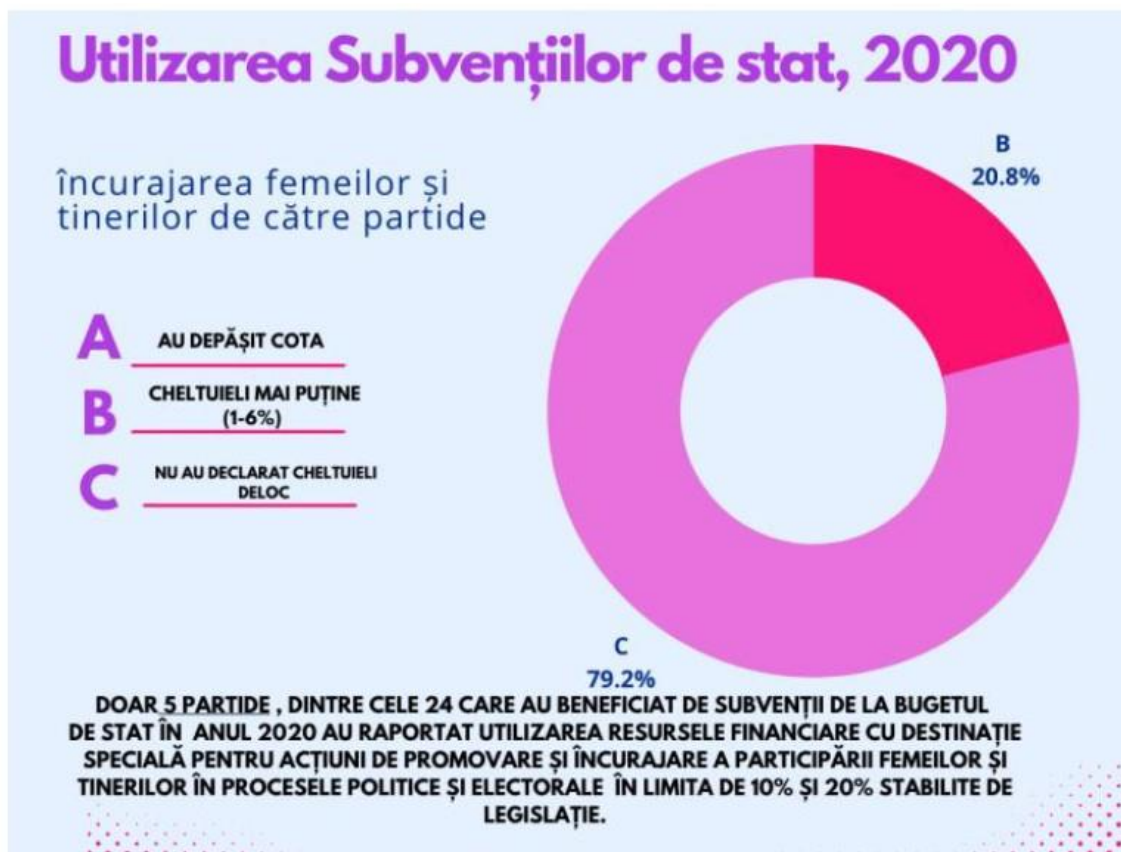
bugetul de stat nu au realizat cheltuieli destinate promovării femeilor și tinerilor, iar circa 44,8% au realizat cheltuieli mai mici decât cotele stabilite prin lege și doar în cazul a 13,8% din partidele politice au fost declarate cheltuieli mai mari.

Diagrama 2. Utilizarea de către partidele politice a subvențiilor de la bugetul de stat pentru promovarea femeilor și tinerilor, 2021

În 2020, când pentru prima dată partidele au fost obligate să raporteze cheltuieli pentru acțiuni de promovare și încurajare a participării femeilor și tinerilor, 79,2% din partide nu au raportat astfel de cheltuieli și 20,8% au declarat cheltuieli mai mici decât cotele stabilite prin lege.

Diagrama 3. Utilizarea de către partidele politice a subvențiilor de la bugetul de stat pentru promovarea femeilor și tinerilor, 2020

În același timp, menționăm că din cele 4 partide politice reprezentate actualmente în Parlament, doar Partidul Acțiune și Solidaritate a prezentat date privind numărul membrilor de partid segregat pe sex și vârstă, la solicitarea Asociației obștești "Comunități în Acțiune". Astfel, în cadrul Partidului Acțiune și Solidaritate constatăm un echilibru de gen, femeile reprezentând 48,6% din numărul total de membri. Observăm că în grupul de vârstă 35-60 ani ponderea femeilor este de 50,9%, în timp ce în grupul tineret (până la 35 ani) femeile reprezintă 47,7%. Cel mai mare decalaj de gen (de 10%) se înregistrează în grupul de vârstă peste 60 ani, reprezentarea femeilor fiind de 45%. Celelalte 3 partide politice (ȘOR, Comuniștilor și Socialiștilor) nu au răspuns solicitării, ceea ce nu a permis o analiză comparativă a ponderii femeilor și tinerilor în numărul total de membri în cazul acestor formațiuni politice.

Opiniile respondenților și respondentelor privind finanțarea partidelor politice și participarea femeilor tinerilor în procesele politic și electoral

În vederea înțelegerii utilizării alocațiilor de la bugetul de stat în scopul promovării femeilor și tinerilor în procesele politic și electoral, precum și a participării efective a femeilor și tinerilor în cadrul partidelor politice, Asociația obștească "Comunități în Acțiune" a realizat o cercetare calitativă cu reprezentanții partidelor politice, care au acceptat să participe. Astfel, sondajul de opinie și a discuțiile de tip focus-grup relevă următoarea situație:

Majoritatea respondentelor și respondenților (90%) la chestionarul online sunt membri activi ai partidelor politice din Republica Moldova, implicați direct în organizarea activităților partidului și 75% sunt membri ai organizațiilor teritoriale. Cu toate acestea, mai mult de jumătate din aceștia nu cunosc despre finanțarea partidului din care fac parte, despre procesul de formare a bugetului și despre cheltuieli, inclusiv despre costurile acoperite de partid în cazul diferitor activități. Aceasta scoate în evidență faptul că partidele au bugetele centralizate, coordonate de biroul central/executiv și nu neapărat informează membrii locali cu privire la bugetul partidului. Nu toți membrii partidelor participante în cadrul discuțiilor de grup cunosc despre prevederile legale privind finanțarea partidelor și în special despre faptul că pot fi alocate resurse financiare pentru organizația de femei și de tineret din contul alocațiilor de la bugetul de stat.

Majoritatea respondentelor și respondenților nu se simt implicați în luarea deciziilor privind gestionarea banilor în cadrul partidului și nu cunosc care este bugetul partidului și mai mult de jumătate din respondenți nu cunosc cât au costat activitățile pe care le organizau în numele partidului. Jumătate din respondenți nu cunosc dacă organizația de femei sau organizația de tineret a partidului are un buget separat de bugetul comun. Respondentele și respondenții consideră că partidul ar fi trebui să aibă diferite structuri și să fie încurajate activități destinate diferitor grupuri de interese, dar este important ca aceste structuri, precum organizația de femei a partidului sau organizația de tineret, să aibă autonomie și să poată decide individual asupra planului de lucru al organizației. Unii participanți susțin că pentru a primi finanțare organizația de femei și organizația de tineret trebuie să prezinte un plan de lucru secretariatului partidului.

Unii respondenți au afirmat că deseori organizația de femei și organizația de tineret nu primește finanțare directă, deoarece aceasta este direcționată pentru alte priorități, cum ar fi campaniile electorale. Mai mulți participanți și participante consideră că dacă alocațiile ar fi transferate pe un cont separat către organizația de femei și organizația de tineret, acest lucru ar încuraja liderismul și ar spori flexibilitatea femeilor și tinerilor de a organiza mai multe evenimente și activități. Jumătate din respondenți și respondente consideră că necesită mai multe instruirii și mentorat pentru a fi capabili să organizeze activități în comunități, pe când cealaltă jumătate consideră că sunt necesare mai multe resurse financiare pentru a putea organiza asemenea activități. Potrivit respondentelor, activitățile organizate de femei sunt de obicei în domeniul social, cultural și educațional.

Potrivit mai multor participante la discuțiile de tip focus-grup, femeile nu sunt văzute ca fiind factori de decizie în cadrul partidului, iar de cele mai dese ori ele sunt în situația de a cere acordul bărbaților lideri pentru a organiza activități relevante din punctul de vedere a femeilor. Cu toate că femeile au declarat că se simt implicate în activitatea partidului, atunci când au fost adresate întrebări specifice privind procesul de luare a deciziilor, acestea nu cunosc prea multe și nici nu au rol decizional, excepție fac partidele de guvernare, care sunt mai active și mai dinamice. Un alt aspect discutat s-a referit la necesitatea consolidării echipelor de partid, nu doar a imaginii liderilor de partid. Unele respondente au comunicat că membrii echipelor au de suferit de pe urma greșelilor liderilor de partid și ar fi necesar ca echipa să fie mai vizibilă pentru a fi motivată să aibă o implicare de durată, fără a ține cont dacă este sau nu partidul la guvernare.

Cel mai des membrii organizațiilor de femei și de tineret contribuie voluntar la activitatea partidului și respectiv deseori își achită inclusiv consumabilele din banii proprii. Mai mulți participanți și participante afirmă că este necesar să fie remunerate persoanele care se implică la nivel de secretariat, altfel nu se poate miza pe implicarea calitativă și continuă a acestora. Astfel, ar fi oportun ca resursele financiare destinate organizației de femei și organizației de tineret să fie folosite pentru remunerarea membrilor care se implică în activități cu o periodicitate constantă și în special a celor de secretariat.

În ceea ce privește comunicarea și solidaritatea femeilor membre ale partidelor politice, mai multe respondente au afirmat că "există o ruptură" între femeile care dețin anumite funcții în cadrul partidului, și cele cu statut doar de membru, posibil și din cauza unei agende supraîncărcate și a unei presiuni constante de reprezentare a partidului în diferite activități. Astfel, acestea consideră că este necesară îmbunătățirea solidarității între femei în cadrul partidului prin acțiuni de team-building, socializare, comunicare. De asemenea, mai multe respondente au afirmat că pentru femei este dificil să se manifeste în timpul campaniei electorale și aici au nevoie de mai mult suport pentru a-și defini imaginea lor politică, dar au nevoie și de mai multe resurse financiare pentru acoperirea cheltuielilor necesare. Organizațiile de tineret ale partidelor sunt mai puțin implicate, comparativ cu organizațiile de femei, tinerii în mare parte nu cunosc despre procesul de luare a deciziilor și implicarea lor este mai mult din entuziasm, decât cu obiective bine definite.

Femeile se declară ținta discursurilor de ură și așteptărilor stereotipizate, când este vorba de prestația lor publică, dar mai ales când sunt adoptate decizii mai puțin populare. Rolurile de gen, stereotipurile, dinamica de putere rămân să fie acele bariere nevăzute, care determină parcursul și traiectoria femeilor în cadrul partidelor. Femeilor cu venituri modeste, potrivit respondentelor, le este rezervat cel mult locul de voluntară în campanie, sau un loc marginal pe listele electorale.

În comparație cu bărbații, femeile sunt mai rar prezente în dezbateri și emisiuni mass-media și sunt copleșite mai mult de însărcinări executive în cadrul partidelor. Multe femei din cele cu care au discutat reprezentantele Asociației obștești "Comunități în Acțiune" refuză să meargă la emisiuni televizate, din cauza standardelor ridicate și așteptărilor societății de a vedea "femei glamuroase" care se încadrează în anumite tipare prestabilite.

De asemenea, menționăm că în majoritatea cazurilor partidele nu au delegat pentru participarea în cadrul discuțiilor de tip focus grup respondenți sau respondente care să cunoască despre finanțarea partidului și/sau bugetul partidului și să poată răspunde la întrebări specifice ce țin de veniturile și cheltuielile partidului. Subliniem, în același timp, că majoritatea membrilor partidelor care au completat chestionarul online, au răspuns că nu știu exact ce presupune bugetul partidului politic din care fac parte și nu au avut acces la acesta.

RECOMANDARI

Pentru Partidele Politice:

- Realizarea auditului de gen intern și elaborarea unor planuri de acțiune pentru instituționalizarea egalității de gen în structurile, procesele și practicile partidelor politice, inclusiv prin identificarea practicilor discriminatorii care împiedică femeile săi avanseze în cariera politică și prin analiza nevoilor bărbaților și femeilor.
- Deschiderea partidelor politice, în special a celor de stânga, spre colaborare și comunicare cu organizațiile societății civile în vederea îmbunătățirii mecanismelor de sprijin și consolidare a organizațiilor de femei și tineri, precum și instruirea acestora pe subiectul egalității de gen în procesele electorale și politice.
- Sporirea comunicării interne în cadrul partidelor politice referitor la procesul de luare a deciziilor privind cheltuielile partidului în general și a cheltuielilor destinate pentru programe pentru femei și tineret, în special.
- Implicarea organizațiilor de femei și de tineret, acolo unde există, în luarea deciziilor financiare în cadrul partidului. Transferarea alocațiilor pe conturi separate pentru organizația de femei și cea de tineret, stimulând liderismul și implicarea femeilor și tinerilor în luarea deciziilor privind cheltuielile în funcție de priorități.

- Utilizarea alocațiilor bugetare destinate încurajării participării femeilor și tinerilor și/sau pentru organizațiile de femei și de tineret conform necesităților (de exemplu, oferirea de instruire privind strângerea de fonduri, metode de campanie eficientă din punct de vedere al costurilor, rambursarea cheltuielilor pentru bone în special în perioada campaniilor electorale, consolidarea imaginii candidatelor și tinerilor etc.).
- Consolidarea mandatului și a bugetului de funcționare al organizațiilor de femei și tineret ale partidelor politice pentru a monitoriza în mod corespunzător cheltuielile destinate promovării și încurajării participării femeilor și tinerilor.
- Formarea și promovarea femeilor și tinerilor în poziții de conducere în cadrul campaniilor electorale (de exemplu, în managementul campaniei); Asigurarea vizibilității femeilor în campanie prin asigurarea unei expuneri media suplimentare; Identificarea și diseminarea pozițiilor de partid care sunt prioritare pentru femei, care ar putea, de asemenea, să atragă mai multe voturi ale femeilor pentru partid.

Pentru Organizațiile de femei și organizațiile de tineret ale partidelor politice:

- Îmbunătățirea și sporirea comunicării între membrii de partid care dețin funcții și membrii fără funcții, inclusiv solidarizarea între femei și tineri.
- Elaborarea unei viziuni clare a rolului Organizației de Femei în dezvoltarea partidului, rezolvarea problemelor sociale și economice prin activități programatice și de politici inovative.
- Identificarea candidaților pentru alegeri cu cel puțin un an înainte și consolidarea imaginii candidatei/ului ca prioritate pentru cheltuielile din banii publici dedicați organizației de femei și de tineret.

Oferirea de formare candidaților femei și dezvoltarea lor abilități precum strângerea de

fonduri, dezvoltarea mesajelor cheie pe care le promovează, consolidarea relațiilor cu mass-media și comunicarea cu alegătorii.

Pentru Comisia Electorală Centrală:

- Colectarea și diseminarea datelor dezagregate pe criteriul de sex în scop de evaluare a echilibrului de gen în procesele politice și electorale. Designul și procesele de colectare a datelor ar trebui să ia în considerare dimensiunea de gen de la început, inclusiv o categorie „sex” sau „gen” ca unul dintre câmpurile de date și înregistrarea acestora în momentul colectării datelor, de la revizuirea unor cantități mari de date într-o etapă ulterioară ar crește cel mai probabil costurile asociate.
- Colectarea datelor dezagregate pe criteriul de sex, vârstă privind membrii de partid și raportarea sumelor care au fost restituite la bugetul de stat de către partidele politice care au declarat cheltuieli mai puține decât cota procentuală stabilită de art.28 alin. (21) al Legii nr.294/2007.
- Plasarea pe pagina web a CEC a rapoartelor anuale privind gestiunea financiară a partidelor politice în formă editabilă și lizibilă, pentru a permite prelucrarea și analiza datelor de către persoane interesate
- Elaborarea unor indicatori cantitativi și calitativi, care ar permite atribuirea și monitorizarea activităților și cheltuielilor raportate de partidele politice la categoria programe pentru femei și tineret.
- Îmbunătățirea formularului de raportare privind gestiunea financiară a partidelor politice, prin includerea rubricilor privind dezagregarea pe sexe a numărului membrilor de partid și a personalului angajat
- Adoptarea unor instrucțiuni privind cheltuielile eligibile a fi raportate de către partidele politice ca fiind destinate programelor pentru femei și tineret.

With funding from

 Austrian
Development
Cooperation

Gender Budget Watchdog Network in Albania, Bosnia and Herzegovina, Kosovo, North Macedonia, Montenegro, Serbia, Republic of Moldova

- Monitorizarea modului în care sunt cheltuite alocațiile din bugetul de stat destinate programelor pentru femei și tineret de către partidele politice.

Pentru Agenția Servicii Publice:

- Solicitarea prevederilor clare în cadrul documentelor statutare ale partidelor politice privind mecanismul de consultare a membrilor de partid și organizațiilor teritoriale privind distribuirea subvențiilor de stat, în baza unei analize de gen.